

Аптаах дьизэ " Теремок"

(Улахан уонна бэлэмнэнии бөлөх оҕолоругар аналлаах аһаҕас дьарык сценарийа)

Давыдова Прасковья Афанасьевна, музыкальной салайааччы.

Хас биирдии киһи төрүүрүгэр куолаһа диэн сүдү бэлэҕи ылар. Ону сөптөөх усулуобуйа тэрийэн үлэлээтэххэ музыкальной инструмент курдук буолуон сөп диэн этэллэр. Биһиги, музыкальной салайааччылар оҕону кыра сааһыттан ырыаны таптыырга үөрэтиини, оҕо хас биирдии дьарыктан үөрэн - көтөн барарын, бэйэтэ баҕаран туран бу дьарыкка сылдьар буоларын уонна ырыа ыллаабытыттан дуоһуйан - астынан барарын ситиһэ сатыахтаахпыт.

Манньык кэбирэх музыкальной инструмены - оҕо куолаһын хайдах настройкалыбыт? Оҕону хайдах ырыанан үлүһүтүөххэ сөбүй? Билигин бириэмэҕэ оскуолаҕа кириэн иннинээҕи саастаах оҕо дьобурун сайыннарыыга араас өрүттээх үлэлэр ытыллаллар. Биир сүрүн хайысханан оҕо музыкальной дьобурун сайыннарыы буолар. Музыкальной дьобур диэн - оҕо ыллыыр, сатаан истэр, музыка тэтимигэр сөп түбэһиннэрэн хамсанар, музыкальной инструменгар оонньуур саатабыллара. Итини этэн туран, оскуолаҕа кириэн иннинээҕи саастаах оҕолорго музыка тыаһын араас көрүннэригэр иитиини: музыка күүһүн, үрдүгүн - намыһабын, дорҕоон уһунун - кылгаһын, ритмын уонна тембрын араарар буоларыгар араас эрчиллиилэри, кылгас ырыалары, оонньуулары туһанан үөрэтэри олус наадалааҕынан ааҕабын.

Сыала: Улахан саастаах оҕолору системаламмыт ньымалары, методтары туһанан ыллыырга үөрэтии, музыкальной дьобурдарын сайыннарыы.

Соруга: Оҕо сөпкө истэр, ритмы бигээн билэр дьобурун сайыннарыы; системалаан анал эрчиллиилэри, распевкалары, оонньуулары талыы; оҕону ырыаны таптыырга иити.

Аптаах дьизэ " Теремок "

(Улахан уонна бэлэмнэнии бөлөх оҕолоругар аналлаах аһаҕас дьарык сценарийа)

Сыала: " Теремок " нуучча норуотун остуоруйатын нөнүө оҕо музыкальнай инструменнар тыастарын арааран истэр, сөпкө охсон тыаһатар, ыллыыр, истэр, музыканан тэннэ хамсанар дьобурун сайыннарыы; музыкальнай инструменнары тыастарынан арааран остуоруйа геройдарын солбуйуу; бэйэ - бэйэбэ истин сыһыаны, тэннэ сүбэлэһэн араас моһоллору көхтөөхтүк туоруурга иитии - үөрэтии;

(Залга кыраһыабай дьизэ турар. Ширмалаах, иннигэр ноталар ыйанан тураллар.Кэннигэр остуол турар). Оҕолор хааман киирэн төгүрүччү туран " Здравствуйте, ребятки!" – попевканы ыллаан бэйэ - бэйэлэрин кытта дорооболоһоллор.

Муз.сал - чы: Таайын эрэ оҕолоор! Саһыл бэйэтигэр дьизэ булбут. Кутуйах наһаа үтүө санаалаах эбит, Ол дьизэбэ бүтэнигэр элбэх кыыл наһаа эйэлээхтик олорор буолбут. Ханнык остуоруйаны оҕолоор? (" Теремок").

Бүгүн бу остуоруйа геройдарын музыкальнай инструменнарынан солбуйан, доһуһуоллатан оонньоохпут. (оҕолор бэйэлэрин баҕаларынан остуоруйа геройдарыгар тус - туһунан музыкальнай инструменнары талан ылаллар). Дьизэбэ бастакынан туох кэлбитэй? кутуйах - ким кутуйах инструменнын талла? Айталыына кутуйаҕа - погренушка, иккиһинэн туох кэлбитэй? (баҕа) Айсен баҕата - кастаньет, үсүһүнэн туох кэлбитэй? (куобах) Алена куобаҕа - барабан, дьизэбэ төрдүһүнэн туох кэлбитэй? (саһыл) Кира Саһыла - металлофон, бэсиһинэн? (бөрө) Эрчим бөрөтө – мас ньуоскалар, алтыһынан? (эһэ) Сережа эһэтэ - бубен. Дьэ, кыыларбытын буллубут. Көрүн эрэ, бу наһаа кыраһыабай аптаах дьизэни, бу теремокпутугар кыыларбыт биирдии-биирдии уочаратынан кэлэллэр этэ дии.(Оҕо кутуйаҕы - ПОГРЕМУШКАНЫ тыаһата - тыаһата сүүрэр).

Атын оҕолор бары ыллыыллар: Хонууга турар теремок, теремок

Урдук да намыһах да буолбатах

Хонуунан кутуйах суурэн ийэр

Теремокка кэлэн тохтуур тонсуйар (погренушкатын тыаһатар уонна ыллыыр):

" Тук - тук, теремокка ким баарый",

Тук – тук теремокка ким баарый?"

Теремокпут аһыллыбат, дьиэбит туох эрэ дьиктилээх быһылаах, манна ноталар тураллар эбит дии, мантан бастакы ДО нотаны арыябыт дуо оболоор? (Арыян кэннин көрөллөр онно соруудах сурулла сылдьар). Бу соруудабы толордохпутуна эрэ кутуйахпыт дьиэбэ киирэр эбит.

Сорудах: " Бу музыкальной таабырннаны таайын"

1. Сэтгэ ырыаһыт дьүөгэлэр

Сэтгэ көмүс чуораанчыктар

Эйэлээхтик, көрдөөхтүк олороллор

Чуор ырыаны ыллыыллар (ноталар)

2. Бэйэтэ кураанах

Куолаһа хойуу

Доруобу охсор

Хаамарга көмөлөһөр (барабан)

3. Отпускаем молоточки

На металлические листочки

И летит веселый звон

Что звенит? (металлофон).

Аптаах теремокпут аана дьэ аһылынна, кутуйаххын дьиэбэ киллэр.

(Эмиэ бары ыллыыллар, бу сырыыга баҕа - КАСТАНЬЕТ баҕалыы ыстангалаан тийэн теремокка тохтуур, кастаньетын тыаһатар). РЕ нотаны арыяабын аны - соруудабы ааһаллар: " Ырыата ыллаан!" Бастаан куоластарын бэлэмнээн " Три кота", " Андрей - воробей " диэн попевкалары экранна көрөн туран араастаан ыллыыллар. Ол кэннэ " Маннайгы хаарынан эбэрдэ!" К. Семенова мелодиятыгар схеманы көрөн ыллыыллар.

(Эмиэ хонууга турар теремогу ыллыылар, үсүһүнэн куобах - БАРАБААН барар, бары ыллыылар, куобах курдук ойуоккалаан тийэн тонсуйар - барабанын охсор. Сорудабы аабаллар - МИ нота: " Хамсана - хамсана ыллаан, үнкүүлээн!" (Оонньуу " Паравоз" - оҕолор бары хамсаналлар.)

Төрдүһүнэн саһыл - МЕТАЛЛОФОН барар, оҕо саһыл курдук хаамар уонна металлофонун теремокка тийэн тыаһатар). Нота ФА - сорудабы аабаллар: " Таайын эрэ, ханнык музыканый?" Экранна " Вальс цветов" П. Чайковской музыкатыгар видеолаах музыка иһиллэр,көстөр, оҕолор таайаллар.

Салгыы эмиэ ыллыылар, бэсиһинэн бөрө – МАС НЬУОСКАЛАР сүүрэн тийэн теремокка тохтоон тонсуйар. Нота СОЛЬ - сорудабы аабыы: " Үнкүүлүүргэ үөрэнин! " (Араас размердаах матрешкалары түнэтэбин, саамай улахан матрешканы бэйэм ылааммын оҕолорго араас ритмнаны остуолга тонсуйабын ону оҕолор сөпкө үтүктэн иһиэхтээхтэр, аныгыс сырыыга үтүгүннэрэригэр атын оҕолору анаан иһиэххэ сөп).

Алтыһынан эһэ - БУБЕН эһэли хааман теремокка тийэн тонсуйар, нота - ЛЯ сорудах: " Музыкальной инструменнары таайын!" (Салайааччы ширма кэннигэр киирэн биирдии - биирдии инструменнары тыаһатан иһэр . оҕолор таайаллар). Таайбыт оҕолорго ол инструменнарын биэрэн иьэбит.

Барытын таайбыттарын кэннэ:" Оҕолоор, кыыларбыт сорудахтары барытын учугэйдик толороннор бары дьиэбэ киирдилэр дии! Көрүн эрэ, бу бутэһик СИ нотабыт сорудаба хаалла, аабыабын эрэ!(сорудабы аабаллар) Биһиги олус диэн үөрдүбүт уонна үнкүүлүөхпүтүн наһаа баһардыбыт. Биһигинниин үнкүүлээн эрэ! Чэйин эрэ, үнкүүлүөбүн! (Оҕолор бары музыкальной инструменнары ыланнар музыканан доһуһуоллатан оркестрга оонньуулар) . Кыыларбытын үнкүүлэттибит, аны билигин оонньотуобун, оччобуна кыыларбыт өссө үөрүөхтэрэ.

" Оркестр" - музыкальной оонньуу.

(Олоппостору төгүрүччү ууран баран инструменнаах оҕолор олоппосторго олоролор. Төгүрүк ортотугар биир палочкалаах оҕо турар - дирижер. Нуучча народнай музыкатынан оҕолор инструменнарыгар оонньуулар, ортотугар турар оҕо палочкатынан дирижердуур. Музыка буттэбинэ инструменнарын олоппосторугар ууран баран олоппостор тас өтүлэринэн түргэн музыканан төгүрүччү сүүрэллэр, дирижер эмиэ төгүрүк ортотугар муостаба палочкатын ууран баран тэннэ сүүрсэр. Музыка

тохтоотоѳуна бары инструменнары илиилэригэр ылан баран олоппоско олоро охсоллор,
ким хаалан хаалбыт дирижер буолар).